

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 kron. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, narobe: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 fin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Volilna reforma.

(Politična študija.)

VI.

Vendar pa to razširjenje pravice z upeljavo pete kurije in s postavo Dipauli ni odgovarjalo željam širših mas, katere so vedno nastopale proti privilegijam prvih štirih skupin državnoborskih volilcev in zahtevale pravični volilni red za državni zbor. Letos je ogrski minister notranjih zadev Kristoffy sprožil idejo splošne volilne pravice, potom katere pričakuje ozdravljenje obupnega političnega položaja na Ogrskem; to volilno pravico je sprejela ogrska vlada v svoj vladni program in posledica tega je bila, da so z elementarno silo nastopile razne stranke na Avstrijskem za upeljavo splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice za avstrijski državni zbor. V državnem zboru se je večina poslancev izrazila za splošno, enako, neposredno in tajno volilno pravico, obljubil je tudi ministrski predsednik tozadevno vladno predlogo v mesecu februarju; vplivni politiki so stavili razne predloge, na kaki podlagi se naj osnuje ta splošna volilna pravica, razni voditelji so označili stališče svojih strank, radi tega se hočemo z istimi laviti in končno označiti stališče, na podlagi katerega se edino da izvesti ta reforma za Slované in posebno za nas Slovence pravičnemu smislu.

A) moravski drž. poslanec dr. pl. Oberleithner je bil prvi, kateri je stopil z načrtom upeljave splošne volilne pravice pred javnost; on predlaga po belgijskem vzgledu pluralni volilni sistem. Pluralni volilni sistem predstavlja poskus spraviti splošno volilno pravico v zvezo z raznimi zmožnostmi posameznikov; namen njega je, podeliti onim volilcem, kateri so bolj izobraženi, ali kateri morajo večja bremena nositi ali kateri so politično bolj zreli in se bolj zanimajo za razvoj

države, večji upliv na volitve s tem, da se jim da več glasov. Pluralni volilni sistem obstoji v tem, da oddajo v enem in istem volilnem okraju pri volitvi enega poslanca nekateri volilci le po en glas, drugi zopet po dva ali več glasov; ni pa pluralni volilni sistem sedanji volilni red, po katerem volijo volilci prvih štirih skupin tudi v peti skupini — imajo na ta način dva glasa — ali volilci trgovskih in obrtnih zbornic v skupini mest, ozir. kmečkih občin in peti skupini — 3 glase. Ta poslanec predlaga podelitev direktne volilne pravice vsem avstrijskim državljanom moškega spola, večšim branja in pisanja, kateri izpolnjujejo svoje državljske dolžnosti in niso izključeni od volilne pravice, in sicer ima vsaka teh oseb po en glas. Drugi in v gotovih slučajih tretji glas imajo: a) državljani, kateri, so dovršili kako srednjo šolo, b) posestniki zemljišč, c) samostojni obrtniki, ki plačujejo najmanj osem kron direktnega davka na leto, d) oženjeni, oziroma vdovci in e) oni, kateri so dovršili 40. leto. Več kakor tri glase bi ne mogel noben državljan imeti; pač pa lahko vsak volilec tri glase doseže; n. pr. delavec, kateri je oženjen ali vdovec in je razun tega dovršil 40. leto, ima tri glasove. Proti temu volilnemu sistemu govori več razlogov: v veliki večini krajev bi ta sistem nič ne izpremenil splošne volilne pravice; v nekaterih krajih pa bi ta sistem spet vpeljal staro krivico, da bi gmotno ali socialno višje stoječi sloji prevladali nižje sloje; razun tega pa je težko rešiti vprašanje, kako daleč bi naj šlo pomnoženje glasov.

B) Kakor pred vsako volilno reformo zadnjih dvajset let se je tudi sedaj pred bližajočo se volilno reformo povdignil glas po proporcionalnih in minoritetnih volitvah. Privrženci proporcionalnega volilnega načina kažejo ponosno na Belgijo, kjer so že upe-

ljane volitve na ta način in povdarjajo, da temeljijo te volitve na pravičnosti. Dandanes se zgodi mnogo-krat, da se voli v volilnem okraju za poslanca pristaš, kake stranke le z neznatno večino in da na ta način zelo velika nasprotna manjšina ostane brez zastopstva, kakor n. pr. pri zadnjih državnoborskih volitvah v mestni skupini Celje (Nemec dr. Pommer 725, Slovenec dr. Dečko 642 glasov), v mestni skupini Olomuc (Mladočehi 2015, Nemci 1692 glasov), v skupini kmečkih občin Zaleszczyki (237 poljskih, 208 rusinskih volilnih mož) itd. in pri državnoborski volilni borbi med Grafenauerjem in Seifric-om meseca septembra na Koroškem. Ta krivični položaj naj odpravi proporcionalni volilni sistem. V to svrhu naj stopi namesto večine, katera je do sedaj izvolila poslanca, število volilcev, katero se dobi, ako se število oddanih glasovnic v državi deli s številom poslancev. Na ta način bi se doseglo majhnim strankam in narodnim manjšinam doseči zastopstvo v državnem zboru. Prvi boritelji za upeljavo tega volilnega sistema so hoteli ta svoj sistem spraviti do veljave s tem, da bi cela država bila le eden volilni okraj; v državni zbor bi prišli oni kandidati, kateri bi dosegli določeno večino glasov. Mnogo kandidatov pa bi dobilo veliko več glasov kakor jih potrebujejo, drugi spet manj in kaj se naj v tem slučaju zgodi? Ne bomo tukaj obravnavali raznih sistemov, kateri bi naj v teh slučajih služili v izenačenje glasov; povdarjati le moramo, da je nemogoče Avstrijo v eden volilni okraj izpremeniti, ker je Avstrija ustavno razdeljena v posamezne kronovine, katere zahtevajo gotovo število poslancev. Ako pa vzamemo vsako kronovino kot volilni okraj, potem bi istotako ostale narodne ali strankarske manjšine, katerih ni mogoče prišteti enakim manjšinam drugih kronovin; če pa obdržimo stare volilne okraje,

tudi ne gre manjšine enega volilnega okraja priklopiti drugemu. To so uvideli privrženci tega sistema in radi tega predlagajo velike volilne okraje v posameznih kronovinah, v katerih se voli več poslancev skupaj. Vsi kandidati, kateri dobe določeno število glasov, so voljeni. Tudi ta načrt je neizvedljiv, ker bi v mnogih deželah, kjer se bore razne narodnosti za zastopstvo, bile manjše narodnosti od zastopstva v državnem zboru popolnoma izključene, razven tega pa bi veliki volilni okraji, kateri bi volili več poslancev, najbolj pospeševali volilno geometrijo na škodo Slovanov.

Upeljavo minoritetnih volitev so poskusili na Angleškem. Tudi tam se zahtevajo kolikor mogoče veliki volilni okraji, v katerih se voli več poslancev. V vsakem takem volilnem okraju, kjer se recimo volijo trije poslanci, se pri volitvah volita le dva poslanca, tretji mandat pa se prepusti manjšini dotičnega volilnega okraja, katera bi drugače ostala brez zastopstva. Take volitve so ravno tako kakor proporcionalne volitve v Avstriji nemogoče, ker se ne morejo v mešanih okrajih uporabiti.

C) Narodne manjšine se ne morejo varovati potom raznih volilnih metod, ampak le potom združenja volilcev ene narodnosti v posebne volilne katastrofe. To so uvideli na Moravskem, kjer je volilni red za deželni zbor sestavljen na tem principu; in volilna pravica bode le tedaj splošna in enaka, ako bode volilni red omogočil na podlagi narodnih volilnih katastrof zastopstvo tudi pripadnikom onih narodnostij, katere so sedaj brez zastopstva. Na Moravskem n. pr. je glavno mesto Brno popolnoma v nemških rokah, ima pa pa precejšnjo češko manjšino; radi tega se po novem volilnem redu za deželni zbor dele volilci mesta Brna v nemški volilni kataster, kateremu pripadajo štirje mandati in češki volilni

LISTEK.

Blagor v vrtu cvetočih breskev.

Čudna povest.

Češki napisal Julius Zeyer.

(Dalje.)

„Še nekaj besed, predno začnem“, pravi Umbriani. „Slišali ste, da sem bil ali sem morebiti še vedno blazen. Štvar vam moram razložiti.“

Kot otrok sem bil nad mero razdražljiv in prekmalu zrel. Moja fantazija je bila bolehná. Poleg tega sem požiral različne knjige, katere sem razumel le na pol ter si jih razlagal in pretvarjal po lastnih nazorih. Nekoč so mi slučajno prišli v roke zapiski nekega misijonarja. Bil je to brat mojega deda. Potoval je po Kitajskem

in te zapiske je pisal na potovanjih. V tisku niso izšli nikdar, ne vem po kakšnem slučaju. V teh spominih sem našel suho pripovedovano povest mladenci, ki se je imenoval Hoangti. Nato sem postal blazen, spojil sem svojo osebo z njegovo v eno. Trdil sem, da sem sam ta Hoangti, ki je živel morebiti več kakor stoletje pred mojim dedom. . . . No, ali sem zdaj vendar govoril razumno? Hladno sem vam predložil fakta, kakor če bi govoril o tuji osebi. Zdaj pa poslušajte moje pravo, edino resnično naziranje: Bil sem ta Hoangti v kateri izmed svojih prejšnjih eksistenc. Brž kakor sem čital samo ime, sem se spomnil vsega, kar sem preživel pred stoletji na Kitajskem s krasno Mingejo. Dovolj ljudi je, ki verujejo v metempsihozo (preseljenje duše) in se smatrajo samo za sanjače in nikakor ne za blazne.

Jaz pa ne samo, da verujem na preseljenje duše, ampak se po vsodnem, nerazumljivem slučaju čisto dobro spominjam svoje prejšnje eksistence. Morebiti je to nezaslišana izjema; in zato sem v očeh treznih blazen.

Toda o tem, kaj sem ali nisem, se nočem prepirati niti z vami, niti s kom drugim, reči vam hočem samo, da Hoangtija in sebe ne morem ločiti v dve osebnosti; če pripovedujem o Hoangtiju, moram pripovedovati kakor o sebi. Torej povejte, če naj sploh pripovedujem. A potem bode to kakor o lastni osebi. Smatrate pa to tudi lahko za izrodek bolnih možganov.“

Po tem uvodu se mi je nekoliko vrtelo v glavi. Ostro sem se ozrl v Hoangti-Umbrianija. Bil je ponosen in miren. Oziral sem se okoli sebe, če spim ali bdim. Kiklopična jama se je temno sklanjala nad menoj, iskre so

se sipale skozi njena vrata ven v lunojasno noč, v katere naročju so dremali gozdovi in gore in morje. Vsa ta resničnost, ki je ni bilo mogoče tajiti, je dihala najidealnejšo nepodobnost resnice. „Življenje je sen, in sen je življenje“, sem šepetal sam s seboj. „Kje je meja med fantomom in resničnostjo?“

Nato sem prosil Umbrianija, da bi pripovedoval. Ugodil je moji želji. Njegov glas je prihajal k meni tiho in sladko, kakor omiljen in očiščen v teh plamenih, ki so zdaj pa zdaj zaplapolali med njim in menoj. Njegove oči so se svetile sanjavo kakor zvezde, in zvezde so gledale v jamo kakor oči. Nepopisljiv čar me je obvladal ves čas njegovega pripovedovanja, ki se je glasilo približno takole:

(Dalje prihodnjič.)

kataster, kateremu pripadata dva mandata. Na isti način je preskrbljeno za češke, oziroma nemške manjšine v raznih drugih mestih in kmečkih občinah na Moravskem. Volilni red za državni zbor na Spod. Štajerskem bode le tedaj pravičen, ako bode v narodno mešanih krajih slonel na narodnih volilnih katastrih, približno na ta način, kakor se je že v eni zadnjih številčk „Domovine“ pisalo. (Dalje prihodnjic.)

Prleški Sokol.

Vsak marljiv čitatelj slovenskih listov se še gotovo spominja članka: „Glas iz Slovenskih goric“, katerega je objavila „Domovina“ v 76. številki dne 26. septembra pr. l.

V tem članku smo pozdravljali novo, zdravo rodoljubno misel iz Slov. goric, ki vzpodbuja narodnjake k ustanovitvi „Prleškega Sokola“ v Slovenskih goricah.

A to ni dovolj! Misel, izražena v kakem listu, še ni storjena stvar, oprijeti se je je treba z vso energijo, ker ideja, tako sveta in visoka, ne sme umreti. — v življenje mora.

Veliko zanimanje in splošna radost je zavladala med mladino, ki je čitala dopis. Ker je pa tako delo težavno in naporno, ne more vzrasti kar čez noč. Treba bo tedaj napeti vse duševne in telesne moči, da se to čim preje uresniči.

Članek „Glas iz Slov. goric“ nam je dal nasvet, kje bi bilo umestno utrditi gnezdo „Prleškega Sokola“. Da se končno dožene: a) se li sploh ustanovi odsek Sokola v Slov. goricah, b) kje bo njega sedež in c) kateri Sokol bo odsek ustvaril, opozarjamo danes vse zavedne, Sokolstvu naklonjene rodoljube, da se udeleže debate, katera nam rodi gotov sklep in nam da orodje v roke.

Pisec dotičnega članka je namignil, naj se oživi Sokol v Prlekiji, ker je prav tam potreba velika, korist bi bila pa še veliko večja. Naše ljudstvo se mora krepiti duševno in telesno in v to nam najbolj pomore Sokol. Naša mladina si bo utrdila telo, širila duševni obzor in utisne se ji jeklen značaj, kakoršnega mora imeti vsak Slovenec, posebno še na meji.

Veliko opisovanje je tu popolnoma nepotrebno — kratko: odsek Sokola se mora v Slov. goricah na vsak način ustanoviti — in sicer najprej v središču, pozneje pa s pomočjo tega in drugih že delujočih tudi ob mejah.

V Mariboru se snuje Sokol: v kratkem — upamo — poleti — a obrnimo se nekoliko proti vzhodu. Sedež takega društva, ki dandanes še ne more kraljevati v vsaki vasi, kakor recimo na Češkem, — mora biti v kraju, ki je nekako sredotočje, kamor se stekajo najbližje ceste od vseh strani, kamor je tedaj najlažje priti sosedom kroinkrog.

Predlagal se je Sv. Anton v Slovenskih goricah. Popolnoma umestno — lepšega prostora si skoraj misliti ne moremo. Ako si predstavljamo sliko Slovenskih goric, vidimo, da leži ta prijazni grič v središču velikega kroga, okrog katerega so sosedni kraji enako oddaljeni ter zvezani s sredo, kot točke ob periferiji kroga s svojimi polumeri. Ker nam je pa v sedanjem času prva pozornost obrnjena le tja, kjer je najlepša prilika, kjer je najlepša lega in so vsaj najvažnejši pogoji, — zato smo siljeni obrniti pozornost v tem vprašanju na grič Sv. Antona. Njega ugodna zemljepisna lega nam že izpolni večinoma vse pogoje. Ker je pa sedež glavno vprašanje, ki zahteva prvega odgovora,

zato se obračamo danes na merodajne kroge, naj se posvetujejo, naj sklenejo in svoje sklepe objavijo v „Domovini“. Da bo debata čim večja, bi bilo dobro, če se snidejo merodajni činitelji v kakem kraju k posvetovanju. To ni malenkost — za takšno stvar se že nekaj žrtvuje. Kdor pa dandanes za narod nič žrtvovati neče, ni pravi rodoljub, ni naroden Slovenec. K temu posvetovanju naj se pozovejo vsi narodnjaki, znani buditelji narodne zavesti, recimo: od Sv. Jurja ob Ščavnici, Sv. Duha na Stari gori, Sv. Andraža, Sv. Antona, Sv. Trojice, Sv. Lenarta, Benedikta, Negove, Ivanjce in Kapele. Snidejo se lahko po dogovoru tudi ob priliki kake predpustne veselice ter pretresajo to vprašanje.

Ako bomo delali neustrašno in neomahljivo, razmahnejo kmalu svoja drzna krila še drugi Sokoli: ptujski, šentlenartski, gornjeradgonski ali radenski, — če prej ne, vsaj v 10 do 20 letih.

Za sedaj posvetimo svojo pozornost središču!

Dobro bi bilo, če se oglase rodoljubi iz navedenih in drugih bližnjih krajev ter priobčijo svoje mnenje v „Domovini“.

K posvetovanju naj se povabi tudi zastopnik „Murskega Sokola“, da se izjavi, je li „Murski Sokol“ voljan ustanoviti odsek.

Poprimite se misli, ki rodi drugod, posebej pri Čehih na severu naše države toliko plodov. Ne bodimo zaspni! Nam je bdeti in delati od zore do mraka, od mraka do dne! Nazdar!

Svetovno-politični pregled.

— **Enakost Gautscheve splošne in enake volilne pravice.** Narodni listy z dne 4. t. m. prinašajo zanimiv članek o tej enakosti. Cislajtanija ima 25.600.000 prebivalcev, ki volijo skupno 425 poslancev. Na enega poslanca odpade torej 60.000 in to na podlagi splošne in enake volilne pravice tako v Dalmaciji kakor na Nižjeavstrijskem, v Galiciji kakor na Češkem. Galicija ima 7.284.700 preb., imela bi voliti torej 121 poslancev. Nižjeavstrijsko ima 2.856.700 preb. in bi imelo voliti 47 poslancev. Ali zato, ker plača Galicija samo 127.743.679 K direktnega in indirektnega davka, bo volila samo 91 poslancev (21'48⁰/₀); Nižjeavstrijsko pa plača 310.257.216 K davka in bo volilo 81 poslancev (18'94⁰/₀). Potemtakem pride v Galiciji na enega poslanca 80.000 prebivalcev, na Nižjeavstrijskem pa 35.000. Kaka je ta enaka volilna pravica, pri kateri imajo avstrijski Nemci 2'3 krat toliko pravice kakor pa gališki Slovani, o tem ni treba posebno premišljati, pa tudi o tem ne, kako jo imajo sprejeti slovenski poslanci.

— **Ogrski dogodki.** Baron Fejervary je baje predlagal cesarju, naj se ogrski državni zbor ne skliče 1. marca, kakor je določeno, ker hoče večina koalicije zopetno odgoditev z vsemi sredstvi preprečiti. Kaj stori vlada po 1. marcu, ako se državni zbor ne skliče, je tajnost. — Baron Fejervary je baje tudi predlagal cesarju, naj se za Budimpešto in za peštanski komitat pošljejo kraljevi komisariji.

— **Ob vedno polnih koritih,** ki jih je polagala naša „pravična“ vlada na škodo Slovanstva vedno pred Nemce, so se ti preobjedli in sedaj ne poznajo v svoji objestnosti, t. j. v svoji ošabnosti — katero prav lepo lahko opazujemo tudi pri našem spodnještajerskem nemškutarstvu — nobene mere več. Na Moravskem je bilo doslej 43 državnih poslancev, 23 Nemcev in 20 Čehov,

dasi je po zadnjem ljudskem štetju tamkaj 1.727.000 Čehov in 675.492 Nemcev ter 44.255 Židov. Nemci hočejo vkljub od njih pripoznani — vsaj v principu — enakosti volilne pravice, da ostane pri starem razmerju števila nemških in čeških poslancev, ali vsaj, da dobe Nemci polovico poslancev. Vidi se, da jim treba, kakor našim nemškutarjem, še osnovnih nauk računstva.

— **Srbsko-bulgarska carinska zveza,** o kateri smo poročali nedavno, da se ima skleniti, se je razvrgla. Srbski vladni krogi so se ustrašili Dunaja. Ker pa srbska javnost želi takšno zvezo, ker vidi, da je v njej temelj bodočnosti slovanskega Balkana, zato je stališče srbskega ministrstva precej omajano. Vlada pa obenem mnenje, da se odnosi med Srbijo in Bolgarsko ne poslabšajo, četudi bi se ne sklenila zveza.

— **Ruski dogodki.** Mandžurska vojska — na potu v domovino. Ruske oblasti ne odpošiljajo baje v vsej naglici ruske čete v domovino. Potniki pripovedujejo, da so čete pripravljene na punt, da zažgo Vladivostok, če se jih ne pošlje v domovino. — Med železniškimi uslužbenci na Ruskem je zopet silno razburjenje. O božičnih praznikih se ni izpolnila niti ena obljuba železniškega ministra. Zato se je med železničarji zopet pričela agitacija za železniško stavko. Med železničarji se agitira s tem, da vlada, ako bi tudi železničarje odpustila, ne doseže uspeha, ker nima zato drugih sposobnih moči. — Iz Rige je nemški parnik „Volga“ odpeljal 1047 beguncev, med njimi 38 Avstrijcev. — Položaj na Kavkazu je zelo resen. Ruske vlade pravzaprav ni več: revolucijska stranka je neomejeni gospodar. Namestnik je moral iz Tiflisa zbežati ter se skril s svojo rodbino v neki utrjeni samostan, kjer ga vstasi oblegajo.

— **Francoska zbornica** je bila otvorena dne 9. t. m. Starostni predsednik je otvoril sejo z nagovorom. Nato se je vršila volitev predsednika. V dvorani in na galeriji je bilo živahno gibanje. Vse je napeto pričakovalo izida volitev, ker je nastala močna stranka proti dosedanemu predsedniku Doumerju in hotela voliti Sarriena. A kljub temu je prodrl Doumer z 287 glasovi proti 269 glasovom za Sarriena.

— **Ločitev cerkve od države na Francoskem** ne bo vzbudila, kakor smo že to omenili, tistega hrupa, ki so ga pričakovali nekoji prenapetneži. Nedavno so se sešli francoski kardinali v nadškofjski palači v Parizu ter izjavili s pridržkom papeževega dovoljenja, da opuste vsako kakršnokoli upiranje novemu zakonu o ločitvi cerkve od države ter da vsprejmo izvršeni čin in napravijo lojalen poskus s svobodo. — Izrekli so se tudi za to, da se skliče takoj v Pariz splošen narodni zbor vseh francoskih škofov. — Pravi predsednik mu bo baje nadškof iz Besançona, Fulbert Petit, ki je na glasu kot prijazen in svobodoljuben mož, dočim bodo kardinali, ki so že stari in nezmožni izvrševati predsedstvo, proglašeni častnimi predsedniki zbora.

— **Maročanska konferenca.** Maroko je mohamedanska država na severno-zapadni obali Afrike, tako da je obkrožena od atlanskega Oceana in Sredozemskega morja. Razne države si že dolgo prizadevajo, kako bi dobile marokanskega sultana pod svoj vpliv, posebno države, ki imajo doma velike industrije in ne morejo vseh pridelkov doma in v Evropi razpečati, hočejo

imeti prosto pot v to državo. V tem si seveda pridejo v navzkrižje. Posebno sta si prišli navzkriž Francoska in Nemčija. Napetost je bila, posebno ko je nemški cesar Viljem potoval v Maroko, tako velika, da so se nekateri bali izbruha vojske. A do tega ni prišlo, pač pa je padel francoski minister vnanjih zadev, ker ni mogel zadostno čuvati ugleda Francoske. — Da se končno uravnajo razmere, se snide dne 16. t. m. v Algesirasu na Španskem konferenca, ki naj poravna sporna vprašanja med Nemčijo in Francosko. Najvažnejša vprašanja, ki se imajo vršiti, so: vprašanje odprtih vrat, vprašanje uvažanja orožja v Maroko, finančno vprašanje, ustanovitev maročanske državne banke, in najvažnejše: vzdrževanje splošne varnosti v deželi z ustanovo vojaške policije. Ker baš glede slednjega vprašanja vlada velika razlika med mnenji Nemčije in Francoske, se nekateri boje, da ne pride do sporazumljenja. Na strani Francoske stoje Rusija, Angleška in Zjedinjene države.

Slovenske novice:

Štajersko.

Št. Iljske novice.

— **Same volitve.** V nobenem kraju, menda v nobeni župniji se toliko ne voli, nikjer ni treba volilcem tolikrat stopati na volišče kot v našem Št. Ilju. Ni še dolgo tega, kar ste volili Cirknica in Št. Ilj; našim čitateljem je izid teh volitev menda še znan. No, in dne 2. januarja se je vršila občinska volitev v občini Dobrenje, ki leži v jako nevarnem kraju, od vseh strani obdanem od skoraj samih nemškutarjev in nemških pritepencev. V poletju pretečenega leta se je vršila volitev občinskega odbora v tej občini. Našinci so sicer deloma še zmagali, a v odbor je prišlo vsled naše nepozabljivosti več strastnih in hudih nemčurjev. A volitev je bila ovržena, ker nobena stranka z izidom ni bila prav zadovoljna. Določeno je namreč, da se bode zidala v tej občini nova šola vsled neke ustanove. Zatorej ni čuda, če je huda volilna borba, ker gre se za to, bode li nova šola slovenska ali nemška. Vsaka stranka je dne 2. januarja napela vse svoje sile: ali zmaga ali pogin. Naš slovenski kmet je pokazal na dan volitve, da se zaveda svoje narodnosti, da ve braniti svojo sveto narodno last: domačo rodno zemljo in besedo materno. Na vsej črti, v vseh razredih so zmagali slovenski kmetje proti nemčurjem in njih klečeplazcem. — Velikega pomena je ta lepa zmaga za nas, kajti „šulferein“ nam leto za letom ustanavlja za potujčevanje naše dece nemške beznice, in sedaj bi se kar za naš denar ustanovila nemška mučilnica, v naš — pogin. Slava torej zavednim, značajnim slovenskim volilcem v Dobrenju!

— **Veselo znamenje.** Ljudstvo slovensko ob naši najsevernejši meji Slovenije se zaveda. Tega dejstva ne more utajiti noben še tako natrkan nemčurski divjaški kričač, še manj pa lažnjiva pisava umazanih nemških časnikov. Le na umetni način se gospodujejo Nemci in renegatje v nekaterih občinah. Krivica, goljufija ter laž in zvijača so njih najlepša sredstva. A vendar še vkljub temu nima jo pravzaprav nobene šentiljske občine popolnoma v svojih umazanih krempljih. Če pogledamo, kdo je, ki tako čvrsto, čilo in vztrajno brani mejo našo, sveto našo narodno last, moramo se vprašati s Koseskim: „Kdo je mar?“ in odgovoriti moramo: „To mož je, korenine — Je slovenski oratar“. — Kmetje, tudi drugod posnemajte zvedujoče se šentiljske vrle kmete, in spodite nemčurske vrage iz vseh javnih zastopov!

— **Božičnica v šentiljski kobači.** Dne 6. januarja so „šulferajnovci“ priredili v „Südmarkhofu“ za šolarje nemške šole božičnico, na kateri so ubogi deci razdelili malce slaščic, peciva in druge take robe. S tem činom, ali kakor je rekel slavnostni govornik — „barmherzige Wohltätigkeit der Deutschen“ — mislijo menda nemčurji, da bode odslej slovenska deca kar trumoma vrela v njih naprednjaško — mučilnico. Pa ne boš, Mihel! — Čudimo se le, da naši rodoljubi ne store potrebnih korakov, da bi se za našo dečo v slovenski petrazrednici priredila kako božična veselica.

— **Vrli mož.** G. Ivan Princ, kovški mojster v Cirknici, je pri zadnjih tamošnjih občinskih volitvah pokazal, da je mož čvrste, neupogljive slovenske korenine, poln značaja in tudi tak, ki se ne vstraši nikoli nemčurjev. Glasoval je vedno z nami, pa tudi vrlo in čvrsto agitiral za slovensko, kmečko stranko. Ni se zbal groženj nasprotnikov, da zgubi delo pri njih, ampak še sam ga je odklonil. Tako je prav! Slava takemu narodnjaku, vrlemu našemu Ivanu!

— **Ne pačimo slovenskega imena!** Pogosto naletimo, posebno v slovenskih časnikih, da se piše „Sv. Ilj pri Mariboru“, „nad Mariborom“, ali pa celo „Št. Ilj pri Spielfeldu“. Tudi naši rodoljubi se večkrat poslužujejo teh imen. A to ni prav! Pišimo vedno le: Sv. Ilj v Slovenskih goricah! To je edino pravo ime. Ne osramotujmo se celo pred samimi Nemci! Še ti pišejo: St. Egydi i. W. B. Zakaj bi torej mi pravo prvotno ime slovenskega Št. Ilja spreminjali? Časnikarji slovenski, kakor vsi rodoljubi, pišite in nazivljite Št. Ilj vsikdar le v Slovenskih goricah. Ne tlačanimo!

— **Iz ptujskega okraja.** V okraju ptujskem ima razun dveh ali treh vsaka župnija svoje bralno, ali gospodarsko, ali izobraževalno, ali politično društvo. Ko bi razna ta društva le nekoliko delovala, ko bi le večina teh imela nekaj agilne moči v sebi in bi si prizadevala smoter takih društev le deloma izpolniti, kaj bi se bilo že doseglo in zgodilo za izobrazbo, probujo ljudstva v ptujskem okraju! Pa društva se ustanovijo, potem se pa nihče ne briga več za njih namen in nalogo, dostikrat niti odbor sam! Da bi odbor skrbel za pridobitev ndov, za poduk teh po razgovorih, predavanjih itd., to je prav redka prikazen, skoro izjema! Večina društev ne izpolnjuje svojega namena, životari zastoj! Ljudstvo — mlado in staro — tiči globoko v nevednosti, brezskrbnosti, pa nihče ga ne podučuje, budi in drami. In vendar ima vsaka župnija nekaj izobraženih mož — duhovnike, učitelje, trgovce, obrtnike, posestnike itd., ki bi mogli skozi celo leto vsaj v delokrogu raznih obstoječih društev sami ljudstvo poučevati o najvažnejših gospodarskih in narodnih vprašanjih ali pa mu za tak pouk po drugih osebah skrbeti! Pa skoro povsod — le malo izjem imamo — vlada letargija, lenoba, ki smrdi do nebes! Nihče noče delati za izobrazbo in probujo slovenskega naroda! Pravila društva, ime društva nič ne more ovirati! Vsako društvo oživlja dnh, ki vlada društvu, v vsakem društvu se lahko razvija delavnost, ako je odbor za kaj, ako imajo udje društva kaj življenja v sebi.

Večkrat se sliši klic, naj prihajajo iz mest rojaki predavat in podučevati v društva. Tak klic je redkokedaj umesten in opravičen. Vzemimo ptujski okraj in število društev le tega okraja. Kje je mogoče dobiti v Ptuju toliko slovenskih rojakov, da bi le enkrat v letu vsako društvo priredilo podučno in izobraževalno predavanje s pomočjo takega rojaka? Kdo naj trpi stroške?

In kaj se doseže z enkratnim predavanjem, kratkim podukom? Udje društev, znanci in prijatelji, bi se morali večkrat v mesecu, posebno zdaj zimski čas vsako nedeljo, ko dobi društvo nove številke naročenih listov, razgovarjati o vsebini listov. Ta bi se morala društvenikom razlagati, pojasnjevati! Tak podroben poduk je pred vsem potreben! Česar časnik ne pove ali ne prinese, to mora tolmač dodati, spopolniti! Ta mora vprašanja provzročiti, da se prepriča, če se časniki prav razumevajo. V malem krogu se možje ne boje in ne sramujejo prašati. Pač pa na javnih shodih. Javni shodi brez temeljne izobrazbe poslušalcev, imajo pri nas toliko pomena, kakor če kdo prazno slamo mlati in pričakuje od tega uspehov. Škoda za trud in stroške! Pač pa je obrniti vso pozornost in združiti vse moči na podrobni poduk ljudstva, na vsestransko izobraževanje tega v okvirju društev s predavanji, razgovori, čitanjem in razlaganjem časnikov, knjig itd.

V tem oziru naj postanejo naša društva delavna, v ptujskem okraju, pa tudi povsod drugod! Kmalu se bode pokazal napredek!

— **Tridesetletnica akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu.** Letos je poteklo trideset let, odkar je osnovala peščica mladih, zavednih slovenskih dijakov akad. tehn. društvo „Triglav“ in s tem podalo slovenskim vseučiliščnikom v Gradcu prvo zbirališče in zavetišče. Kako velikanskega pomena je bilo to društvo odkar obstoja za naš narod, pač mi ni treba danes še posebej poudarjati. Nebroj vrlih narodnjakov je izšlo iz njega, v nam tako tujem, tako sovražnem Gradcu se je gojila trideset let slovensko-narodna zavednost in neustrašenost v boju zoper našega sovraga, in kar je vzkliko v mladeniško-navdušenih srcih na tujih tleh, kar je tam razcvetelo, obrodilo je bogat sad na domačih tleh. Na slovenskem Spodnjem Štajerskem pred vsem sestaja skoraj vsa mlajša narodna inteligenca iz nekdanjih Triglavčanov. Pač vsakomur, ki je bil v teh tridesetih letih član tega društva, vzbuja njega slavje spomine na oni čas, ko je še sam nosil s ponosom trobojni trak, ko je preživel z enako mislečimi, enako navdušenimi prijatelji tako lepe, vésele dni v okrilju društva „Triglava“. Pač večkrat je zajel med tem v tilih uricah iz teh spominov, zajel iz njih novo navdušenje, nov pogum, ako mu je pretila življenja peza upogniti glavo in so mu že omahnile utrujene roke. Drage mi stare hiše! Te spomine, tako čarokrasne, te hočemo ob priliki tridesetletnice „Triglava“ oživiti; sešli se bomo iz vseh krajev naše domovine, sešli se pod našo zastavo kot Triglavani, enako mladeniško navdušeni vsi, stari in mladi. Toda ne samo Vam, starih hišam, širšim krogom je namenjen ta oklic, namenjen je slovenskemu narodu. Narodno zavednost je gojilo društvo „Triglav“ vsikdar kot svoj glavni smoter. Imelo je tudi vedno, že od nekdaj, dosta stika s slovenskim narodom, predvsem na Spodnjem Štajerskem, ga iskalo pri svojih mnogoštevilnih izletih, se udeležilo, bodisi polnoštevilno, bodisi po večjih zastopstvih vsake večje narodne prireditve in veselice na Spodnjem Štajerskem. Našim zavednim Slovenkam se ima društvo zahvaliti za svojo zastavo. Ta stik s slovenskim narodom išče društvo tudi sedaj, ko obhaja svojo tridesetletnico ne v nemškem Gradcu, temveč na domačih tleh, v slovenskem Celju, središču slovenskega narodnega gibanja na Štajerskem, in to v nadeji, da najde to slavje svoj odmev v vseh zavednih krogih našega naroda brez razlike

stanu in premoženja, pri vseh zavednih Slovencih, kojim je naša vrla mladina pri srcu. — Kot stara hiša in predsednik pripravljalega odbora Vas vabim prisrčno vse, Vas, stare hiše društva „Triglava“, vse Vas narodne Slovence sploh, ki imate kaj srca za našo narodno mladino, pridite vsi dne 4. svečana t. l. v Celje, da slovesno obhajamo ta dan sebi, društvu „Triglavu“ in celokupnemu slovenskemu narodu v bodrilo in čast.

V Celju do 9. prosinca 1906.

Stara hiša dr. Vladimir Serbec.

— **„Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ v Celju** je imelo dne 6. januarja t. l. od pol 12. do pol 2. ure svoje glavno zborovanje. Navzočih je bilo 30 pravih članov in 3 gostje; opravičilo je svojo odsotnost 5 članov. Na novo sta pristopila društvu g. nadučitelj M. Iglar v Loki pri Zidanem mostu ter g. A. Strigelj, učitelj na Frankolovem. — Gospod predsednik A. Gradišnik, otvorjajoč sejo, pozdravi vse navzoče prisrčno ter jim ob mlademu letu izreka iskrena voščila. Povdarja, da je društvo tudi v minolem letu vestno vršilo svojo dolžnost ter kazalo napram javnosti, da si je svesto svoje naloge in da sta mu bila čast in ugled učit. stanu vsikdar nad vse, naj si je bilo potem to komu ljubo ali ne. In tako naj ostane tudi v bodoče! — Nato prečita tajnik gosp. Wudler svoje izborno sestavljeno poročilo o decembrskem zboru t. l., ki se neizpremenjeno vzame na znanje. — Tovarš Šah (Tebharje) razjasni v markantnih potezah nov šolski in učni red. Po daljšem razgovoru se sprejme nastopna resolucija: „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ izjavi na svojem glavnem zborovanju v Celju, dne 6. januarja 1906, da v novem šolskem in učnem redu ne vidi določb, katere bi vsemu šolstvu podelile tisti napredek, ki se sme dandanes s pravico pričakovati: pač pa je mnenja, da te odredbe nudijo učiteljstvu in vsemu šolstvu mnogo nedostatkov in nepravilnosti.“

— Tajnik poda poročilo o društvenem delovanju v minolem letu 1905. Omenja vsa podavanja, s. orjene sklepe in ukrepe. Iz vsega poročila odseva dejstvo, da je društvo krepko in zdravo ter da je čisto sodelovalo pri organizacijskem delu vsega štajerskega učiteljstva; da bi le vztrajalo v tem naporu tudi v prihodnje! V minolem letu je društvo štelu 1 častnega, 74 rednih in 10 podpornih torej skupno 85 članov. — Blagajnik poroča, da je društvo leta 1905 imelo 214 K dohodkov, 202 K 93 vin. stroškov, torej preostanka 11 K 97 vin. Koncem poročila izjavi, da za naprej blagajništva ne more več opravljati. — V odbor za leto 1906 se volijo vsi stari funkcionarji, razven gosp. Šaha, ki nikakor noče več blagajništva prevzeti. Odbor je sestavljen sledeče: Armin Gradišnik, naduč. — Celje, predsednik; Ant. Petriček, naduč. — Žalec, njega namestnik; Rudolf Wudler, učit. — Griže, tajnik; Bogdana Žizek, učit. — Sv. Martin v R. d., blagajničarka; Jos. Žagar, učit. — Celje, arhivar; Rajko Vrečer, učit. Žalec, pevovodja; Ljudevit Černež, šl. vodja — Griže in Fr. Krajnc, učit. — Celje, odbornika. — Sklene se: V letu 1906 je društvo ud „Šolski Matici“ in „Slov. Matici“ ter postane ud „Hrvaški Matici“. — Leta 1906 se društvo naroči na liste: „Popotnik“, „Ljub. Zvon“ in „Slovan“. — Prihodnje zborovanje se vrši v Celju, dne 2. februarja t. l. ob pol 12. uri predpoldne. Ob 9. uri zj. traj. pevski vaji. Spored: 3 Panknerjevi mešani zbori. — Rastin „Ponočni stražnik“ moški zbor.

— **Slovenska županstva, ne smesite se!** Občinski urad Sv. Rok ob Sotli, kjer se je pri ljudskem štetju

leta 1900 naštelu 857 Slovencev in nič Nemcev, je poslal nekoč sledeči akt: „Wird dem Gemeindeamt Dramlje mit dem retour die nähere Angaben der Zuständigkeit bekannt geben zu wollen. Gemeindeamt St. Rochus itd.“

— Ne vemo sicer, a skoro prepričani smo, da je to spako zagrešil kak občinski tajnik, ki hoče pokazati, da zna nekaj nemških pokvek namazati. Vsekakor je za popolnoma slovensko občino sramotno, če pošilja takšne dopise na občinski urad, ki se je že prej proti tej občini odločno izjavil, da ne sprejema nemških dopisov. Žalostno je, da kaj takega pripusti slovenski župan in pripuste slovenski odborniki! Le silimo dalje in dalje pod tujčevo peto! Kje je naš narodni ponos, — kje naša zavest, da gredo našemu jeziku iste pravice, kakor vsem drugim?

— **Braslovče.** Pevsko društvo je naredilo jako velik korak naprej; dobilo je krasen gledališki oder s petimi spremembami, v velikem prostoru na Legantu, kamor gre gotovo 4—500 oseb; prostor nam je dovolil in prepustil naš častni član gospod Jos. Bauer, za vse prireditve, gled. igre, koncerte itd. — Slikarsko delo odra je s svojim pomočnikom mojstrsko izvršil g. Vinc. Grudnik, slikar in pleskar na Rečici ob Paki. Vsakdo poreče, ki bo videl zastor dvigniti se prvokrat: Braslovčani in pevsko društvo sme v resnici biti ponosno na svoj gledališki oder. — Stroški znašajo res nekaj nad 500 K, a to nas ne straši, kajti ko smo začeli pobirati, so nam darovali tako obilo in nas podpirali, da upamo v kratkem tudi ostali znesek poravnati. Izrekamo tem potom vsem podpornim članom čast in hvalo! Opomniti moramo, da so nas tokrat posebno vrli Podvršani podpirali s tem, da so nam dali lesa, tako, da smo precejšnjo svoto zanj dobili. — Oder imamo, s tem pa še ni storjeno in doseženo prav nič! Toda društvo se je poprijelo z ognjevito navdušenostjo diletantstva, in sklenilo prav pridno uprizorjati gledališke igre, ki bodo občinstvu v pouk in zabavo. — Opozarjamo slavno občinstvo v domači in sosednjih občinah ter slavná društva, da priredimo, če le mogoče, na svečnico, 2. svečana, ljudsko igro s petjem v 4 dejanjih „Dan sprave“, v kateri je veliko šaljivih, a obenem pretresljivih prizorov. Vabimo že danes slavno občinstvo k obilni udeležbi, da bo poln vsak prostor. — Natančneje objavimo svoječasno.

— **Šoštanj.** Na 24. rednem obnem zboru „Saleske čitalnice v Šoštanju“, ki se je vršil dne 4. t. m., so bili izvoljeni: predsednikom g. Ivan Koropec, podpredsednikom g. Vladimir Vošnjak, tajnikom g. Anton Nerat, blagajnikom g. Milan Vošnjak, odbornikom gg. Makso Hočevan, Anton Kocuvan in Jakob Volk. — Nadalje se je predlagalo, naj se prepusti čitalnična knjižnica „Ljudski knjižnici“, ki se ima kot samostojno društvo čim prej ustanoviti. Za to se izvoli pripravljalni odbor, ki ga ima čitalnični predsednik čim najprej sklicati. Omenilo se je nadalje, naj bi se sokolska ideja razširjala med ljudstvom, ter da naj je vsakega uda dolžnost, da to idejo pospešuje. — Čitalnica bo imela zopet vsak teden po enkrat strelske večere, kojih čisti dobiček pripade „Saleskemu Sokolu“.

— **„Saleska čitalnica v Šoštanju“** je v odborovi seji, dne 4. t. m., sklenila, da priredi v predpustnem času sledeče zabave: 1. Dne 21. prosinca veselico s petjem, gledališko predstavo ter prosto zabavo in plesom. 2. Dne 28. prosinca gostuje na našem odru Št. Iljska mladina ter uprizori dve igri in sicer: „Ne kliči vraga“ ter „Trije

tički". Dne 17. svečana koncert in ples. 4. Na pustno nedeljo dne 25. svečana pustno veselico z igro, maškarado in plesom. — Pri tej priliki opozarjamo že danes slavno občinstvo, da si pri-skrbi pravočasno kostume ter prosimo, da se letošnje maškarade udeleže v mnogobrojnem številu. — Spored za posamezne prireditve objavimo pravočasno.

— **Sv. Ilj pod Turjakom.** Ljudje si menda mislijo, da spimo spanje pravičnega. A vendar ni tako. Naša mladina se giblje in dela. Na Sv. treh kraljev dan se je priredilo več iger in deklamacij. Zasluga gre g. Kovačiču, posebej pa g. Krušiču, ki se ni zbal truda, ki ga je imel pri prireditvi. Igre, ki so se jih naučila naša dekleta pod vodstvom gospe Krušičeve, so vrlo uspele. Naprej, slovenska šentiljska dekleta, bodite ponosna, da ste slovenske krvi! Vaša slovenska zavest nam je v ponos in up!

— **Št. Ilj pod Turjakom.** Čudno postopanje. Piše se nam: Za pretečeno nedeljo je bilo naznanjeno predavanje nekega potovalnega učitelja „o umnem gospodarstvu“. Gospod nadučitelj in občinski tajnik sta pridno skrbela, da se je ljudstvo obvestilo. Po popoldanski službi božji, za kateri čas je bilo predavanje napovedano, se je zbralo nad sto poslušalcev (nekateri so prišli po več ur daleč!), samih ukažljivih kmetov, pred šolo. Naenkrat se jim naznani, da je g. potovalni učitelj že odšel, češ, da najbrž tako ne bode nikogar. Kmetje so mrmraje nad takim nad vse čudnim postopanjem se razšli — in so za eno izkušnjo bogatejši.

— **Nikjer jih ne marajo** — namreč naših „ljubih“ Nemcev. Tako toži zadnja „vahtarca“; človek bi se kar zjokal pri tej lamentaciji, da ni tako satansko — hinavska. A če pomislimo na vsa hudodelstva, ki jih vrši ošabno nemštvo nad našim narodom, zaškripljemo z zobmi in se zakolnemo, da iztrebimo ljuliko do zadnje koreninice! Boj, — neizprosni boj — in naj javkajo kolikor hočejo!

— **Za splošno in enako volilno pravico** so se izrekle občine: Rastez (okr. Brežice), Veliki Kamen (okr. Brežice), Kozje (okr. Kozje), Brengova (okr. Sv. Lenart v Slov. gor.), Zdole (okr. Kozje), Pilštanj (okr. Kozje), Grabonoš (okr. Gornja Radgona), Grlova (okr. Ljutomer) in Kočice (okr. Rogatec).

— **V Konjicah** se je dne 3. t. m. v stari registraturi okrajnega sodišča obesil 61letni diurnist Anton Marguč. po dom. Satler. Vzrok samomoru so baje domači prepiri.

— **Moškanjci pri Ptuj.** Prve dni februarja t. l. začne poslovati pri Sv. Marjeti niže Ptuja novoustanovljeni poštni urad, ki bo imel na dan dvakratno vozno zvezo s pošto v Moškanjcih. S tem se je deloma ugodilo zahtevam nekaterih tukajšnjih občin, a neizpolnjena je ostala želja vseh občin, da se naj raznašajo poštne pošiljatve strankam vsaki dan. Vsekakor so vsi prebivalci gotovo hvaležni gosp. poslancu dr. Ploju za način rešitve, da je ostal poštni urad Moškanjci, in se je poleg njega ustanovil novi urad.

— **Dornova.** Po gosp. dr. Jurteli probujeno tukajšnje bralno društvo prav lepo napreduje, nemškemu pove-ljevanju gasilnega društva pa bodo zazvonili zavedni in pošteni dornovski možje in fantje kmalu pogrebno pesen. Le krepko in nevstrašeno naprej, vrli slovenski kmetje!

— **Sv. Marjeta niže Ptuj.** V nedeljo, dne 7. t. m. so se zbrali na poziv gosp. nadučitelja Žunkoviča jako številno posestniki tukajšnjih občin, da se posvetujejo o ustanovitvi po-

družnice c. kr. kmetijske družbe v Gradcu. Sklicatelj je v obširnem in temeljitom govoru označil namen po-družnice ter njeno važnost za kmeto-valce in navedel razne ugodnosti, ka-tere nudi družba svojim članom. Viso-košolec Vesenjak je povdarjal važnost in potrebo združitve (organizacije) sploh in kmetov posebej. Končno je g. župnik Šuta s prepričevalnim in navdušenim govorom pozival navzoče k pristopu. Svoj vstop je prijavilo takoj 73 članov, nekaj pa jih še bo. Storilo se je vse potrebno, da osrednji odbor podružnico potrdi. Tako bodo imeli posestniki svoje društvo, ki namerava prirediti še to zimo zimske poučne tečaje, bralno društvo pa se izroči popolnoma mlade-niškim rokam.

— **Polenšak v Slov. goricah.** Pri nas spijo po pripravljalnem zboro-vanju pravila kmetijskega bralnega društva že dve leti v predalu g. nadučitelja. Pričakujemo, da jih letošnja do sedaj topla zima spravi v potrdilo v Gradec.

— **Akad. tehn. društvo „Triglav“** priredi v soboto, dne 13. t. m. izredni občni zbor.

— **Sv. Anton v Slov. goricah.** Babilonska zmešnjava vlada v narod-nih razmerah pri nas, — na višku enega najlepših vrhov v Slovenskih goricah. Namesto, da čutimo ponos, da so te gorice res naše, slovenske, da je naš ta divni svet okoli nas, — namesto tega se silimo pod tujčevo peto — in niti mi odločni Slovenci nočemo enotno delovati. Vsak dela po svojem kopitu, misleč, da edino on dela najboljše — a dela samooblastno. Na-rodne discipline ni! Živimo v 20. sto-letju. Človek bi mislil, da vsak posa-meznik z ljudskošolsko izobrazbo bo vedel napisati pravilno slovenske be-sede, in ne bo dal delati pečata, ki se glasi: „Wojascho Weteransko društvo...“ Najdejo se pa tudi ljudje, ki zahtevajo nemške šole — ali pa mesto šole „zvon“. Slovenski kmet! Težko, vidiš, ti je življenje, — a pomni vedno, da bi ti bilo veliko težje brez prave, pa-metne ljudskošolske izobrazbe. Takšno pa moreš v polni meri užiti samo v materinskem jeziku! Kaj vam treba pri županstvih nemškega uradovanja, kaj vam treba slepe ponižnosti napram višjim oblastim, od katerih si ne upate zahtevati slovenskih dopisov, in mislite, da morate znati zaradi teh dopisov nemški? Pravico ima slovenski jezik, biti rabljen pri vseh uradih na naši zemlji! Bodite prepričani, slovenski kmetje, da si bo slovenski narod to pravico svojega jezika v polni meri izvojeval; — bodi tudi ti, slovenski kmet, vrl bojevnik za te pravice, in ne sili sam pod tujčevo peto! — Tudi strankarstvo na slovenski strani imamo žalibog pri nas. Vrivati se nam hoče boj po raznih kurzih, katerega pa mi ne sprejememo, ker vidimo v njem po-gubo! Pač lepše bi bilo skupno bratsko delo za slovenski napredek! Ne netite isker, ki tle! Tla niso ugodna, — to se lahko prepričate ob marsikateri priliki, in znala bi zgoreti pod vami! Čuvajmo skupno to, kar imamo, de-lajmo skupno za to, česar nam treba! Narodnost, napredek in svoboda na-roda je prvo v dnevnem življenju! — Tudi novo gostilno dobimo! Krčmar se je izjavil za nemškutarijo! Slovenska društva, zavedni slovenski kmetje, — Gomze je naš in naše geslo vam je znano! Do svidenja!

Kranjsko.

— **V Novem mestu** je umrla c.

kr. uradniška vdova gospa Fani Binter.

— **Pri Kranju** zgradijo čez Savo mesto sedanjega starega mosta, nov večji most iz betona. Most bo stal 480.000 K.

— **Osebnosti.** Višji sodni svetnik pri deželnem sodišču v Ljubljani dr. Al. Fohn je imenovan za svetnika pri nadsodišču v Gradcu; na njegovo mesto v Ljubljani je imenovan za višjega sodnega svetnika Julij Polec.

— **„Slovenska Matica“** ima CXLI. odborovo sejo v četrtek, dne 18. pro-sinca t. l. ob petih popoldne v društveni pisarni v Ljubljani. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potr-ditev zapisnika o 140. odborovi seji. 3. Poročilo knjižnega odseka. 4. Po-ročilo tajnikovo. 5. Eventualia.

Koroško.

— **V Borovljah** na Koroškem se je naselil narodni trgovec z železnino, Štefan Spök. Da bi mu bili Slovenci naklonjeni ter bi se držali svojega nad vse potrebnega narodnega gesla!

— **V Dobrli vasi** snujejo bralno društvo. Da bi obrodilo obilo sadov med koroškim ljudstvom!

— **V Podsinji vasi** se snuje slo-vensko pevsko društvo.

— **Za narodno šolo** v Št. Jakobu v Rožu prihajajo darila prav izdatno. Vendar še bo trebalo marsikakega kraj-carja na oltar domovini, da se dvigne trdnjava slovenska v Št. Jakobu.

Primorsko.

— **V Gorici** je umrl poštni in brzojavni uradnik Valentin Klavžar, eden izmed ustanoviteljev in prvih članov goriške „Čitalnice“.

— **Trgovinski promet v Trstu.** Dne 8. t. m. novovoljeni predsednik tržaške trgovske zbornice je v svojem govoru izjavil, da je bil lanski promet v Trstu največji, kar Trst obstoji. Ladije, ki so lani priplule v tržaško luko, so imele 3.002.026 ton, torej 52.000 ton več nego l. 1904. Tudi že-lezniški promet je narasel na 9.780.000 kvintalov.

— **Burja v Primorju** je zadnje dni jako huda. Promet zastaja ne samo na malih ladijah ob obali, ampak tudi promet z Dalmacijo in Italijo. Neka ladija, ki je odpotovala s sladkorjem v Italijo, se je potopila.

— **Žalosten dogodek med bra-toma.** V Trstu živi družina Šverca. Starejši sin 28letni Leopold je bil v vednem razporu s starši. Vedno je grozil doma roditeljem in bratom. Tega se je naveličal njegov 20letni brat Ivan; počakal je brata na ulici ter ga prosil, naj ne postopa proti staršem tako odurno. A brat Leopold mu je odgovarjal na mirne besede su-rovo, kar je Ivana razsrdilo, da je potegnil revolver ter streljal na brata, ki ga je lahko ranil. Zgrabili so ga, zaslišali in odvedli v zapor. — Leopold Šverca je pred 2 leti z nožem zabodel svojo mačeho, je pravkar prestal 18 mesecev ječe, ter vrnivši se na dom počel stare prepire.

Slovanski jug.

Pismo iz Hrvatske.

✱ Iz za reške resolucije imamo zaznamovati aktivnejše delovanje v hrvatski politiki. In kako tudi ne. Na Reki se je zbralo pred tremi mesci vse, kar misli in čuti narodno za narod, da da pravec novemu toku dela, in tako reško zborovanje ni moglo ostati samo prazna manifestacija brez ploda. — Može, ki so zastopali na tem zborovanju narod, so po svojem bistvu kot značajniki morali izvajati posledice iz svojega reškega zboro-vanja. — Oni so to tudi storili bodisi v dalmatinskem bodisi hrvatskem sa-boru bodisi izven njega, s hrvatsko-srbskim sporazumom pa (ki je nepo-

sredna posledica reškega zborovanja) je postal naš neodvisni živelj tudi mnogo krepkejši, njegova beseda velja vedno več.

Posebej se v Banovini že sedaj občuti blagotvorne posledice hrvatsko-srbskega sporazuma. Na njegovem temelju sloni pri nas volilna koalicija, v kateri so zbrani vsi neodvisni življi i hrvatski i srbski izven črne čete in Frankovih slepcev, katerih pa itak pri nas že nihče ne šteje med odločne opozicionalce (oporbenike). — Zdu-ženim hrvatskim neodvisnim meščan-skim strankam se je priključila tudi naša socijalnodemokratska stranka, in tudi ona pojde na spomlad v volilno borbo ramo ob rami s hrvatskim „me-ščanom“.

Temeljni program hrvatske zdru-žene oporbe je zopet sukces (izvleček) reške resolucije. — S tem programom stopa hrvatska koalicija v borbo za življenjske interese narodove, za izvo-jevanje naprednih narodnih uredb. Zahteva za narod ustavne pravice in svobodo v vsakem oziru, ker se brez tega temelja vsakega narodnega raz-voja ne more misliti na napredek. — Ta program so proglasile združene stranke 15. grudna l. l. javno v svojih glasilih. Na njegovem temelju stopajo pred narod — med kateri so se raz-poslali ti proglasi — v volilno borbo, in da obvelja volja naroda, izšli bi gotovo z njegovim zaupanjem iz borbe kot — zmagovalci. — To je notranji uspeh novega realnega dela naše oporbe.

A tudi na zunaj je znala naša oporba dvigniti važnost našega polo-žaja. Reška resolucija je odstranila prašino in pokazala protivnim si polom naše države, da smo tudi mi poklicani, izreči kakšno besedo v njihovem raz-poru. Z reško resolucijo se je odločno zavrnila tradicija pasivne politike v vrstah oporbe. Narodni zastopniki dvi-gajo svoj glas in opozarjajo svet, da so se končno odločili za delo. — In kakor se do reške resolucije nihče ni oziral na tega tihega opazovalca, jedno Hrvatsko, tako se od takrat venomer delajo laskave ponudbe i z mažarske i avstrijske strani, in vse na naslov one Hrvatske, na katero se pred malo časa nihče ni niti ozrl. — Avstrijska kamarila je začela v tem znamenju izdajati svoj list „Gross-Österreich“ (Velika Avstrija), v ka-terem nam naravnost usiljuje „Veliko Hrvatsko“, samo če ji pomoremo ustvariti blaženo „Veliko Avstrijo“. — Mažari zopet nam v svojih nezgo-dah nudijo bratsko roko, pa nam obe-tajo, da bodo vse one pravice, ki jih bodo izvojevali v svojem boju proti Avstriji in kamarili, podelili tudi nam, kakor se to bratom spodobi.

To so uspehi, vidni uspehi novega političnega pravca hrvatskega, katerih ne morejo niti z največjim naporom zakriti niti naši mažaroni, niti Frank niti črna četa. — Medtem ko del na-šega političnega življa tako deluje, molče ostale tri skupine v dosedanji onemoglosti. To so naši vladinovci, ki so „prelojalni“, da bi v tako važnem trenutku vrgli tudi Hrvatsko v aktivno delovanje, vse iz ozira „na višje sile“; to so frankovci, ki čakajo samo pra-vega trenutka, ko bodo zgrabili „Ve-liko Hrvatsko“, ki se jim ponuja na krožniku; in to so naposled naši kon-servativci, ki se še vedno ne morejo odločiti, na katero stran naj grede; vedo samo, da ne morejo med resolu-cijonaše, ker so v tej skupini napredni življi.

Tak je v celoti sedanji položaj na Hrvatskem. — S svojo aktivnostjo se je povzpela hrvatska oporba na po-vršino, zanima se za njo vsa, i ma-žarska i avstrijska javnost. Vsled tega

je potisnjena naša mažaronska klika v ozadje. Ona enostavno ne sme politično delovati, ker naj učini karkoli, vedno se izneveri svojim gospodarjem, zato molči. — Da bi se pa medtem ne obotila njena slabost in pasivnost, je potrebno, da ubija tudi oporbo. Zato je naprav nečuvstvo okrutnostjo udušila pokret za splošno volilno pravico, zato pleni vsak svobodnejši glas našega novinstva, zato je pri nas sedaj takšna nesvoboda, ki meji na absolutizem (samodržstvo). — Na Hrvatskem ni več ustavnosti in pravice, na Hrvatskem vladajo osebe samosilno s tajo pomočjo kamarile, brez odgovornosti i navzdol i navzgor. — Sedaj pa ko nasilneži vidijo, kako se jim z vedno hitrejšimi koraki bliža katastrofa (probrat), ko vidijo, kako se bodo naposled sami uničili, se uspenjajo z zadnjimi močmi, da pokažejo svojo silo in ne pustijo dahnti nikomur, dokler je oblast v njihovih rokah. (Politični list „Pokret“ je bil pred novim letom skozi teden dni neprenehoma zaplenjen.)

— „Orient-Express“. Poročali smo že, da je veliko zanimanje za novo osnovo „Orient-expressa“, ki bi imel iti skozi Simplon, Italijo, Slovensko, Hrvatsko do Belegrada. Kakšno koroško imela Slovenska in Hrvatska od tega, v tem ne bomo razpravljali, poudarjam samo, da bi proga Zagreb-Zidani most-Trst postala svetovna proga. Zagrebška trgovsko-obrtna zbornica, ki se zavzema za to misel, je uposlala na posestrime-zbornice v Ljubljano, Trst, Benetke, Milan, Turin, Genovo, Lausanne, Dijon, Lous-le-Jaunier in Pariz osnove v francoskem in hrvatskem jeziku. načrt proge in dopis, v katerem se poudarja izrečno vzajemno delo vseh prizadetih zbornic. Tudi osnoveatelj te misli, Loiseau (Loazó) ne miruje, ampak živahno deluje za svoj načrt.

— Občinski zastop mesta Sisek je v svoji seji dne 3. t. m. sklenil darovati 500 K za Strossmayerjev spomenik.

— Srbski prestolonaslednik je bil dne 11. t. m. imenovan generalom in zapovednikom konjenice.

— Črna gora dobi popolno tiskovno svobodo.

Slovanski sever.

— Češke vesti. „Kladenske Hlasy“ z dne 4. t. m. upozarjajo na takt, da je vzraslo na severozapadnem Češkem 9 mest, ki imajo nad 15.000 prebivalcev: Usti, Teplice, Cheb, Aš, Kladno, Žatec, Chomutov in Karlovy Vary — in da je med njimi edino Kladno češko. Na nemški strani taka pomeni! — Uradi še vedno vztrajajo v zasledovanju udeležencev manifestacij za splošno in enako volilno pravico. Sedaj so obdolžili enega izmed glavnih voditeljev češke soc. demokracije, dr. Soukupa, da je odobral čine v svojem govoru v znanih dneh listopadnih. — Geslo „Svoji k svojim“ se na Moravskem proizvaja bolj in bolj dosledno in Nemci to prenašajo težje, in težje. Moravski „Tagesbote“ prinaša s strašnim ogorčenjem vest, da hočejo osnovati Čehi v Brnu dve podjetji s kapitalom 600.000 K in 80.000 K. „Tagesbote“ se ni zmotil. V resnici se namreč ustanovi v Brnu kar najprej velika trgovina z železom (ustanovi jo češka akc. družba s kapitalom 600.000 K in izdelovalnica papirnih vrečic (tudi akc. družba s kapitalom najmanj 80.000 K). Nemci imajo pač vzrok jeziti se. — Novih volitev v deželni zbor moravski se udeležijo tudi socialni demokrati kljub ugovoru nekaterih sodrugov, naj se z neudeležitvijo pokaže, da se ne stri-

njajo z volilno reformo. V vseh 14 čeških volilnih okrajih splošne kurije postavi socialna demokracija lastne kandidate. — „Hlas Naroda“ prinaša izkaz o delavnosti „Narodnega gledališča praškega“ za minuli mesec gruden. V 30 dneh se je igralo šestindvadesetkrat, vsak drugi dan dvakrat, 32 iger je bilo izvirnih, 14 tujih. Igralo se je 10 izvirnih oper in 9 tujih poleg 22 domačih dram in 5 tujih. Devetindvajsetkrat je bilo gledališče popolnoma razprodano, enindvajsetkrat pri domačih in osemkrat pri tujih delih. — To je bilo v božičnem času, ko je gledališče navadno slabo obiskano. Razven tega treba pomisliti, da imamo v Pragi poleg „Narodnega gledališča“ še 5 malih gledališč, kjer se igra vsak dan — i po dvakrat, in da so polna tudi ta. Tako Čehi! in mi? — Dne 8. t. m. se je sešel deželni zbor moravski. Nadaljevati se ima delo, započeto z volilno reformo. „N. W. Tagblatt“ poroča, da se ima izpremeniti poslovni red. — Taborška „Iskra“ z dne 4. t. m. važno razpravlja o ustanovitvi celulozne tovarne na južnem Češkem. — Ruski vsenčiliški profesor Zabolotskij, ki se je udeležil slavnosti pri odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, je bival sedaj delj časa v Pragi. Na Silvestrov večer se je pa odpeljal v Berlin. — Kakor se čuje, pripravljajo češki poslanci agrarne stranke ustanovitev agrarne stranke v Pragi. — Dne 7. t. m. se je igrala v Narodnem gledališču (Narodni divadlo) praškem prvič opera J. R. Rozkošnega „Černé jezero“, ki jo je sprejelo občinstvo z veliko pohvalo. Libreto je spisal Kádner po Heydukovi pesmi „Dědův odkaz“. Gre se za ljubezen vaškega fanta k gozdni vili. Prost, naroden verz, krasen balet! — V Kladnem je od novega leta naprej otvoren javna ljudska čitalnica v tamošnji sokolski dvorani. — Češki agrarci (kmečka stranka) delajo na to, da bi izdaval dnevniki. — Novi deželni glavar na Moravskem postane baje dr. Začek, sedanjí podpredsednik državnega zbora.

— Slovaška ljudska stranka je izdala proglas na narod, ki se obrača proti mažarski strahovladi, v prvi vrsti proti ljudski stranki in njenemu šovinizmu (prenapetemu narodnjaštvu). V proglasu se poziva vse narodne sloje, da se priključijo slovaški narodni stranki v boju za pravice slovaškega naroda. Podpisani so med drugim narodni zastopnik Hodža, dalje rodoljubi Andronja, Stodola, Kolar in drugi.

Svetovne vesti.

— Turški finančni minister, Nazif paša, v Carigradu, ki je bil eden najvestnejših činiteljev sultanovih, je umrl.

— Slovenski umetniki v Londonu. Slovenski slikarji se baje udeležijo avstrijske razstave v Londonu.

— Ernst Haeckel, veliki učenjak in neustrašen boritelj moderne vede in znanosti, je težko obolel.

— Etna bljuje. Iz Rima poročajo, da je vulkan Etna na Siciliji v polni delavnosti in bruha iz sebe velike množine pepela, ki ga nosi veter do Katanije.

— Čebelarstvo po svetu. L. 1895 je imela Francoska 1.615.061 panjev in je dobila iz njih 7.995.314 kg medu v vrednosti 11.006.038 K, računa se kg samo po K 1'38. Voska pa je dobila 2.208.357 kg v vrednosti 4.208.213 K. — Srbija je imela l. 1900 panjev 172.400 proti 167.765 v letu 1895. V Srbiji niso mogli vzdržati čebelarstva lista in društva. — Na Češkem imajo 72 čebelarskih društev, od kojih imajo čisto češka 3.446, nemška pa 4.517 članov.

— Izumitelj petrolejske svetilke, James Hinks v Birminghamu na Angleskem, je umrl v starosti 90 let. L. 1858 je izumil prvo petrolejsko svetilko in je dobil nanjo patent. Pozneje je izumil znano „duplex“-žarilo.

— Dolgoví Nemčije. V državnem zboru je kancelar Bülow poročal, da je nemško finančno stanje obupno, ako se ga primerja z onim Francije ali Anglije. Od leta 1889 naprej deficit trajno narašča. Do leta 1875. Nemčija ni imela dolgov, sedaj pa znašajo njeni dolgoví dolarjev 875.000.000 ali 3.500.000.000 mark,* za katero vsoto mora Nemčija vsako leto plačevati dolarjev 25.000.000 ali 100.000.000 mark obresti. Ves državni dolg (vštevši onega posameznih držav) znaša na Nemškem dolarjev 3.750.000.000 ali 15.000.000.000 mark. Na vsakega Nemca pride 62 dolarjev dolga. Avstrija ima dolarjev 2.000.000.000 (10.000.000.000 ali deset milijard kron dolga, in Ogrska nekoliko več, tako, da znaša skupni avstrijski dolg nad dvajset milijard kron. Italija je še bolj zadolžena, kakor Avstrija, toda Nemčije v tem pogledu ni ena država ne doseže.

— Na smrtni postelji. Seljak Robin v Loiru (Loáru) je ležal pred dnevi na smrtni postelji. Ljudje so pričakovali vsak čas, da izdahne dušo. Naenkrat vzdigne oči in sredi tišine prizna, da je umoril v vasi 4 ljudi, za katere se ni nikdar vedelo, kam so izginili. To priznanje je na prisotne strašno učinkovalo. Nato je umrl.

— Šest vlakov ga povozilo. Njujorškega elektrotehnik Spalta je dohitela strašna smrt. Delal je pri železnici in nekaj popravljaj. Prihitel je vlak in ga povozil. Ni ga usmrtil in nesrečnik je začel klicati na pomoč. Ali nihče ga ni čul in prišel je drugi in tretji in še trije vlaki, in vsi so šli preko njega. Vendar je še živel, ko so ga našli, a bil je silno razmesarjen. Peljali so ga v bolnišnico, in med potom je izdahnul.

Društveno gibanje.

— Redni občni zbor „Slovenskega delavskega podpornega društva“ v Celju se vrši v nedeljo, dne 21. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev odbora. 3. Slučajnosti. Ako bi ob 3. uri občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri je pri vsakem številu sklepčen. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Narodna čitalnica v Mozirju priredi dne 14. januarja t. l. v čitalniških prostorih ob pol 8. uri zvečer veselico s sledečim sporedom: a) Petje. Proizvaja braslovsko pevsko društvo. b) Ples. Sodeluje šostanjska narodna godba. Vstopnina za osebo 40. v. Odbor.

— „Šaleška čitalnica v Šostanju“ priredi v nedeljo, dne 21. prosinca t. l. veselico s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Gledališka predstava „Županova Micka“, veseloigra v dveh dejanjih, prir. A. Linhart. 3. Prosta zabava in ples. Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

— Trbovlje. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda za Trbovlje, Hrastnik in okolico naznanja vsem p. t. članicam, da se vrši letošnje občno zborovanje v nedeljo, dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani g. Kukenberga (Dolničarja) v Trbovljah z dnevnim redom: 1. Poročilo predsednice in blagajnice. 2. Volitev novega odbora. 3. Razni nasveti in predlogi. K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Gospodarstvo.

Noge (peclje) od zelja treba shraniti.

„V sedmih letih vse prav pride“, pravi pregovor. V resnici pa marsikateri gospodinji že po letu, kamo-li še po zimi nedostaje raznih pridelkov za živež ljudem in živini. Treba je torej v jeseni spravljati, kolikor in kar je mogoče.

Znano je, da krave-mlekarice ljubijo čez vse tako imenovano „prilost“, t. j. priboljšek h krmi. To se daje navadno med molžo, pa bolje je dajati to po krmljenju. Rabi se za to po letu sveža trava, v jeseni in po zimi pa narezana repa, perje od zelja, korenja itd. Na spomlad pa navadno že vsega tega zmanjka in takrat nastopi — suša, tako pri krmi, kakor tudi pri mleku.

Sedaj velja porabiti, kar je še sočnega pod streho. In ravno prav nam pridejo noge (peclji) od zelja, ako smo jih v jeseni spravili. Ako so debeli, precepijo se po dolgem na štiri dele, da jih živad lažje žre. Da niso gnjili, treba jih shraniti na zračnem, pa ne preveč mrzlem kraju.

Pecelj od zelja spravljati je pa dobro tudi radi mrčesov (črvov), ki se ob nekaterih letinah rede v njih. Tega se lahko prepričamo, ako posekamo pecelj prav tik korenine. Ob takih letinah bode ves luknjast in črviv. Razume se, da ta zarod preide v naslednja leta v zemljo in zato se ni čuditi, da zelje potem hira. Torej je dvojni dobiček, ako peclje v jeseni popipljemo, sveže odsekamo in shranimo za priboljšek kravam, korenine pa sežgemo, da uničimo mrčes. Pohorski.

Pesa najboljša hrana za mlade prasce.

Velikokrat se zgodi, da se skotijo prasci baš na zimo. Njih „cdgoja“ po zimi ni lahko delo, zlasti, ako še primanjkuje mleka. Navadna svinjska hrana jim je pretežka, in je tudi ne marajo; ostanki v kuhinji pa tudi dostikrat niso zdravi za mlade želodce. Vsled tega ni čuda, da mnogo te živadi pogine vsled mraza in nepravilne krme.

Vendar tudi tukaj ni obupati. Hlev dobro zapaziti, da drži gorkoto, pa zadostno suho nastiljati, kajti če kje velja pregovor: „Gorkota je polovica hrane“, velja tukaj. Ob enem pa je kmetu že prej treba poskrbeti taki živali za primerno klajo in to je brez dvombe pesa.

Kadar se prasci odstavijo od sesca, se navadno privajajo na kakšno jed. Nekaj tednov služijo v to z mlekom zabeljeni koruzni žganci. Ko nekoliko odrastejo, treba primešavati kaj sočivja. Ali katero? Krompir je pretežek za mlade želodce, repa pa preveč vodena in nič kaj redilna. Edino pesa je, katera ima v sebi vse snovi, redilne in užitne; pesi se prasci tudi prav kmalu privadijo, ker je sladka. Nareže se je na drobne koščke, skuha in primeša nekoliko koruzne moke. Tega soka se skuha po dvakrat na dan, da ne gladujejo. Med tem pa kuhovina lahko za par ur počaka v loncu na ognjišču. Razume se, da jed ne sme biti prehlajena, tudi ne premrzla ali prevroča, kar vse kvari želodec mladi živali.

Obdelovanje pese bode že menda vsaki gospodinji znano. V spomladi se vseje v gredico na vrtu seme, in ko je pognalo že primerno močne sajenice, se te izrédijo in posade v druge gredice, ali ob robu zelnika, kjer pač dopušča rodna zemlja prostor. Seveda je treba rastlinam po potrebi še parkrat čez leto opleti. V jeseni, zajedno z zeljem se poruje tudi pesa, odtrga se ji perje, katero se shrani na suhem mestu, ker se lahko enako pesi porablja za hrano

nekoliko odraslim prascem. Peso pa je najbolje shraniti v kleti, zagrnjeno s suho prstjo ali peskom.

Ako torej hočejo gospodinje vzgojevati mlade prasce po zimi, je neobhodno potrebno, da si že prejšnjo spomlad oskrbijo hrane za nje; najboljša je pesa.

Kako ravnati s stroji?

V obče se trdi, da je z raznovrstnimi stroji prišlo več napredka med ljudstvo, več blagostanja kmetu. Žal, da ne morem te hvale povsem odobriti. To pa iz dveh razlogov. 1. Je dostikrat stroj nepravilno ravnjan v svojem mehanizmu, 2. pa ga priprosto ljudstvo ne zna rabiti, da ga čestokrat še novega pokvari.

Zgodi se večkrat, da tovarna pošlje takšen izdelek, nepravilno ali nerodno sestavljen, da ni za rabo. Takšen stroj naj kmet po preskušnji koj kmalo pošlje nazaj in pove vzrok. Dobi drugega, seveda, ako prvega niso pokvarili njegovi ljudje, ali že pri vožnji, ali pa pri neokretnosti pri delu.

Drugič in to se največkrat zgodi, pokvari se stroj vsake vrste pri nepravilnem ravnanju. Nekateri ljudje ne znajo stroja rabiti, ga preoblagajo z delom in presilijo z močmi. Takim je treba vedno nadzorstva in tudi kazanja. Ako vse to nič ne pomaga, je boljše, ako takega služabnika odpraviš od stroja, kjer ti dela prej ali slej le škodo. Posledice pa nosi navadno povsod in vselej le — ubogi kmet.

Pohorski.

Književnost in umetnost.

— Sušica ali jetika. Ta prvi snopič „Ljudske knjižnice“, ki poljudno razklada vprašanje sušice, je dobiti v Celju v Zvezni trgovini, izvod po 20 v. Dobi se tudi pri izdajatelju Vekoslavnu Spindlerju, uredniku „Domovine“.

Raznoterosti.

— Tri važna pravila za ohranitev zdravja navaja dr. St. Ružička, docent na češki univerzi praški: 1. Vsaj v zaprtih prostorih ne pluj po tleh! 2. Pri kašljanju in kihanju daj na usta robec, pri govorjenju ne pluj in sploh ne govori ljudem preblizu obličja! 3. Vsak deluj v svojem krogu na to, da dame prenehajo nositi obleko segajočo do tal ali pa celo po tleh se vlačejo. Po navedenih treh pravilih bi se bilo sploh potrebno ravnati, zlasti zato, da bi se omejilo razširjevanje tuberkuloznih bacilov s suhimi, v zraku plavajočimi koščki slin, ali s kapljami slin, ki škropijo po zraku pri govorjenju, kašljanju in kihanju bolnih ljudi. — Človek bi mislil, da se med dostojnimi ljudmi take stvari razumejo same po sebi, ali skušnja uči žalibog drugače. Povsod na javnih prostorih vidite napisano: „Pljuvati na tla...“ ali ljudje — razume se — to vidijo in pri tem pljujejo možko na tla. Mestni trotoar vznjva v tem oziru naravnost gnjus. Ali naše žene? Ne gledajo na to, da brišejo vso to nečistoto s svojo obleko in jo nosijo v svoja stanovanja, ne gledajo na to, da razširjajo z vzdigovanjem prahu i bacile v pljuča sebi samim, da, i svojim otrokom, ki jih vodijo za roko, — o bližnjih niti ne govorimo. Žival ima čut samohrane, človek si ubija življenje bodisi i v korist modi.

— Dogodba z otoka Borneja. Na severnem delu Borneja je običaj, da zaljubljeni fant daruje svoji izbranki glavo svojega neprijatelja. Čim več glav, tim večja ljubezen. Tega običaja niso mogli odpraviti niti misijonarji. Nek Bornejec je obljubil misijonarju, da ne bo ubijal. Ali zaročenka ga pusti, češ, da ga bo ljubila samo, če ji položi

pred noge glave svojih neprijateljev. Nekega večera pride mladenič zopet k devojki in ji vrže pred noge 4 človeške glave, nakar se mu vrže ona okoli vrata. Ali kako ji je bilo, ko zapazi, da so bile glave njenih starišev, njene brata in nekega mladeniča, ki ji je dvoril.

— Kako je ravnati z ozeblimi udi? — Predno greš spat, vzemi gorečo lojevo svečo in okapaj z njo dotično mesto tako na debelo, kot je

širok nožev hrbet. Ako imaš ozeblino na nogah, obuj čez noč volnene nogavice, katerih pa ni treba drugi dan menjati. Ako pa so ozeblino na roki, natakni nanjo volnene rokavice. Seveda je treba svečino plast drugo jutro z gorko vodo odstraniti.

Po sklepu lista:

Umrla je danes v Žalcu soproga učiteljeva, gospa Malči Pristovšek, po dolgi mučni bolezn v 35. letu starosti.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem
se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih pušk

za lovcu in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila ter jih točno in dobro izvršuje. — Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Slovenske ali nemške cenike na zahtevanje (9) zastoj in poštnine prosto. 50—83

(13) 20-14

Prvi pogoj

za zdrav život je prava hrana. Te dajejo v obilni meri okusne testenine ŽNIDERŠIČ & VALENCIČ - a. ...

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja

v Ameriko!

Vsaki 14 dni vozijo

Trst-New-York

parniki z dvema vijaki in brezžičnim brzojavom opremljeni, 10.000 ton noseči. — Pojasnila in vozni listi se dobijo pri zastopniku

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana
Slomškove ulice št. 25.

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: PANNONIA 20. novembra 1905. CARPATHIA 11. decembra 1905. (1) SLAVONIA 1. januarja 1906. 15

Listnica uredništva.

Kar smo morali danes odložiti, ker je prišlo prekasno, pride v ponedeljek na vrsto.

Svojim stalnim dopisnikom smo doposlali kuverte v uporabo pri dopisovanju, ter želimo, da se jih vrlo poslužujejo.

(46)2-1

Proda se

13 orolov zemljišča na Ljubečnem z najlepšo ilovko.

Podrobnosti se izvejo pri
dr. Jos. Sernecu v Celju.

SVOJI K SVOJIM!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta Zagreba.

Ista zavaruje na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje: Podružnica „Kroatia“ v Trstu. (14) 26-18

Zastopniki se iščejo po večjih krajih Kranjske, Štajerske in Koroške.

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom
prodaja v vseh velikostih
najboljše izdelane firma, ki
obstoji že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ I., Wipplingerstrasse 29.

Vzroci so v rabi in se lahko ogledajo v „Zvezi slov. posojilnic“ v Celju in pri mnogih drugih posojilnicah in hranilnicah v vseh slovenskih pokrajinah. 104-27 (17)

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 1

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali po usnje vezane.

Odjemalne knjižice

po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade, krajevske, šolske svete, učiteljske, župnijske urade, okrajne zastope, užitijske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notary in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank

Papirnatih vreč vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah. ♦♦♦♦♦♦♦♦

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilne, od napriproste do najfinejša izpeljave. ♦♦♦♦

Molitveniki za birmo, vez v raznih barvah.

Albumi za slike, dopisnice in poezijo

Pismeni papir v kasetah in mapah.

Zavitke za urade v vseh velikostih

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. ♦ Solidna in točna posredništvo

TALANDA CEYLON-ČAJ
V paketu od 20 v do 2 K je dobili:
V celju pri:
na Vrnskem pri:
v Bratislavi pri:
v Kopljah pri:
v Opatovcih pri:
v Petrovcih pri:
v Zeleni pri:
v St. Panku pri:
v Laskem pri:
Jozefu Maletu
Antonu Kavanu
Antonu Fejzmu
Alb. Zetterju
Ivanu Zetterju
Al. Wallachu
Jozefu Polaku
Ad. Glöcknerju
Fr. Pihlu
A. Blöschu

znamenka prve vrste, posebno izdatno.

**KAVO, RIŽ, južno
sadje, poper, itd. in
OLJE vseh vrst pro-
daja na debelo le
trgovcem in industri-
jalnim podjetjem - - -**

J. PIPAN & COMP.
Trst, Via Commerciale št. 5.

(10) 22-9 x x x
Tvrdba ustanovljena leta 1876.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

! sledeče vrste, smrekovega, jelkovega, borovega, bukovca in hrastovega okroglega lesa (hlode) potem hrastove deščice (frize) po dnevni ceni, kakor tudi **gozde** pripravljene za posekati. !

Ponudbe na-
sloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani
Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.
(8) 100-25

**Potnikom v Ameriko
v prevdarek!!**

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov
ZWILCHENBART
BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

prejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah: —
vžnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto.
— Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov
do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.
Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zanesljivo na nas in sprejel
bode brezplačno najboljša pojasnila. (38) 52-2

Opr. št. A 146/5. 4 (45) 3-1

Oklic

s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

C. kr. okrajno sodišče Vrnsko naznanja, da je umrla dne 6. listopada 1905 **AGATA HRIBERNIK** roj. **RAK**, zasebnica v Braslovčah, ne zapustivši nikake naredbe poslednje volje.

Ker je temu sodišču neznan, ali in katerim osebam gre do njene zapuščine kaka dedinska pravica, se pozivljajo vsi tisti, kateri nameravajo iz kakega koli pravnega naslova zahtevati zapuščino za se, da naj napovedo svojo dedinsko pravico v enem letu od spodaj imenovanega dne pri podpisnem sdišču in se zglase izkazavši svojo dedinsko pravico za dediče, ker bi se sicer zapuščina, kateri se je med tem postavil za skrbnika gospod c. kr. notar Mihael Jezovšek na Vrnskem, obravnavala z onimi, ki se zglase za dediče in izkažejo naslov svoje dedinske pravice, ter se jim prisodila, dočim bi zasegla nenastopljene del zapuščine, ali če bi se nikdo ne zglasil za dediča, celo zapuščino država kot brezdedično.

C. kr. okrajno sodišče Vrnsko, odd. I.
dne 31. decembra 1905.

**DELINKOVAC
POKORNY**

Reg. varst. znamenka
Tek zbirajoč in okusni

pelinov liker

100 delinkovov jako priročno!
Zbirajo se v tozadevnih
trgovinah, kavarnah, itd.
Poskusni pošiljateljček a 2/2
ali 1/2, litra a K 5-80 franko.
Del. družba likerne invarne, **POKORNY**
ZAGREB, ustan. 1862.

Zastopnik za Maribor in okolice
Ivan Dernošek v Mariboru.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

Original **SINGER**
Man beachte die Fabrikmarke.

Nähmaschinen
Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

za domačo
porabo in
obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika
trpežnost in
vzorna
konstrukcija
usposobljajo

stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih
svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (30) 52-2

Poročni prstani

(33) -2

Prva narodna, najcenejša in največja trgovina z urami, zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti

Rafael Salmič v Celju 'Narodni dom'.

Ženinom in nevestam priporočam lepe, zlate poročne prstane in druga ženitovanjska darila po najnižjih cenah.

Vsa v mojo stroko spada-
joča **popravila** izvr-
šujem točno, dobro in ceno.

Za vsako delo,
kakor tudi za
pristnost blaga
jamčim pismeno.

Zahtevajte moj cenik, ka-
teri se razpošilja zastonj
in poštne prosto. ----

Svoji k svojim!

Jamajka-Rum

znamka „Santa Elena“
izvrstna kvaliteta, se dobi v
drogerijskih in špecerijskih
trgovinah. 10-2

Vizitnice

priporoča

Zvezna tiskarna v Celju.

Priprave za valjanje
perila (valjarje), - - -
pralne stroje, stroje
za izžemanje, omare
za led najbolje kon-
strukcije daje

trrdka
S. Berger
Dunaj I.
Wipplingerstrasse 29.
ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto
(7/a) 104-27

Zdravstveni hlačniki

„Patent Mach“ * se dobivajo à

40, 65, 80, 120, 135, svileni 150, 180, za dečke 25, 35, 50, 60, svileni 90
v naslednjih prodajalnah:

Braslovce, Peperko Tom.
Celje, Puttan N.
Dobrna, Strasser Paul.
Gotovlje, Malgaj Fr.
Gornji grad, J. Božič.
Hrastnik, Bauerheim P.
Loka, Jakša Ivan
Mozirje, Žuža Fr.

(11) 44-23

Nova cerkev, Arlič Mih.
Polzela, Cizel Josip
Rečica, Konzumno društvo.
Zibika, Založnik J.
Št. Jurij ob J. ž., Kavčič M.
Št. Jurij ob T., Rizman M.
Št. Peter, Korun Fr.
Šmarje, Štupica Fr.

Šmarje, Löschnik Jan.
Teharje, Wengust Fr.
Trnovlje, Fazarinc A.
Vransko, Schwentner K.
Vojnik, Zottl Fran.
Žasem, Gajšek Flor.

Prodajalne v drugih krajih daje c. kr. izkl. pr. tovar. za hlačnike Fr. Mach, Brno.

Gostilna v najem.

V „NARODNEM DOMU“ V LJUBLJANI je
s 1. aprilom t. l. oddati v najem

☞ društveno gostilno ☞

s kavarno in lepim kegljiščem. Z gostilno
je združen lep prostoren, senčnat vrt in pa
krita arena; oboje prav pripravno za razno-
vrstne veselice, zabave, koncerte itd. — Vsi
prostori se dajo v najem pod jako ugodnimi
pogoji. Pojasnila daje in ponudbe sprejema
predsedstvo „Narodnega doma“.

(41) 2-2

Stanje hranilnih vlog —
— 22 milijonov kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po
4% ter pripisuje nevzdignene obresti vsakega pol leta
h kapitalu. — Rentni davek od vložnih obresti plačuje
hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega re-
zervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. Da je varnost vlog popolna,
svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico
tudi sodišča denar maloletnih otrok in va-
rovancev.

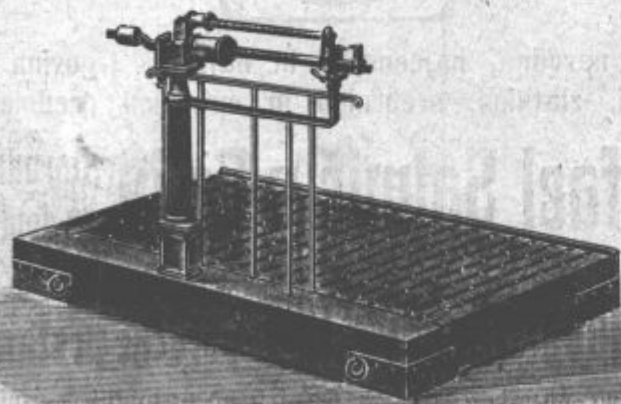
Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom
c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi
vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo
obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala.
Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako
pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na
primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6%
izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano,
svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne listine.

Rezervni zaklad nad 760.000 kron.

(42) 12-1

RAZLIČNE TEHTNICE.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

izvršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po poslani meri se ista hitro izvrše.

VSakovrstne VODOVODE,

kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

Izdelujem nove ter popravljam
tudi stare, bodisi decimalke,
premostne ali sploh vsake vrste
tehtnic.

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
tudi zidarska dela z jamstvom dobrega

bodisi iz studencev, vod-
njakov ali hidravličnimi
vidri, odkoder se voda lahko
poljubno napelje bodisi v

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

VSakovrstne ŽELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in
zasebne hiše itd. — Železna vrata za prodajalne in
skladišča ali pokopališča. — Popolnoma železna

okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, napeljavno strel vodovodov itd.

Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela
po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

(19) 52-2

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključalničar
CELJE, Poljska ulica št. 14.

